Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 2 2 1 0 3 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Šolski esej (najmanj 700 besed)

Sobota, 25. avgust 2012 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.
Priloga z izhodiščnim besedilom za razlagalni/interpretativni esej je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje navodila za razpravljalni in razlagalni/interpretativni esej. Esej naj obsega najmanj 700 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50.

V preglednici zaznamujte izbrani esej z "x".

1.	2.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljiv esej bo ocenjen z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se pri ocenjevanju ne upošteva.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

© RIC 2012

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Priloga k izpitni poli 1 (M122-103-1-1)

Ivan Cankar: Za narodov blagor (odlomek)
Ivan Cankar: Za narodov blagor. Ljubljana: DZS, 1997. 75–77.

PETI PRIZOR

Grudnovka, Kadivec

KADIVEC *ves čas nemiren, séde in vstane*: Delikatna stvar je, milostiva, nesramno delikatna. Kjer jo primem, povsod je nekaj robatega. Ne da se povedati na noben način.

GRUDNOVKA: Premislite malo.

KADIVEC *razjarjen*: Prašam vas, čemu je bilo treba tega človeka? Kakšen vrag ga je prinesel tu sem? Kaj ima pravzaprav opraviti v našem mestu, – in ali sploh je za kako rabo? – Čisto za nobeno; – nepotreben človek je! Živa duša bi ga ne pogrešila, če izgine to uro. Da, z največjim veseljem bi mu prepeval nagrobnice, – samo izgine naj! –

GRUDNOVKA: Kdo je ta človek?

KADIVEC: Gornik! – In kako dostojanstveno hodi; na prvi pogled bi se dalo misliti, da je pošten … Toda ima postranske namene, vse polno postranskih namenov! »Dober večer, gospod Kadivec!« Postranski nameni, – za vsako besedo; že v očeh se mu vidi, da ima postranske namene. – »Klanjam se, gospodična Matilda!« Jaz te vidim, bratec, kako natanko te vidim! Nič drugega, kot trepalnica se mu zaziblje, in v tistem hipu so na dlani vsi njegovi postranski nameni!

GRUDNOVKA: Zakaj vam je tako zoprn?

KADIVEC *miren, se domisli*: Zoprn? – Ne, narobe! Hotel sem reči, da je zelo pameten, pošten in časti vreden človek. Na svetu je malo takih ljudi. Samo tu pa tam se časih rodi kateri, ki mu je nekoliko podoben … Tudi zelo dostojen človek je … *Vstane.* Ali vrag vedi, zakaj tako malo potuje! Če je človek mlad in ima denarja, tedaj vendar potuje, ne? Toda ta ne gre nikamor: séde in sedí. Čemu ne gre na Dunaj, v Pariz, v Moskvo? In toliko interesantnega je na svetu! Ali bi mu ne hoteli reči, milostiva – ?

GRUDNOVKA: To ste mi prišli povedat?

KADIVEC: Ne, narobe! – Jaz mislim – vrag vedi … jaz mislim, da je Gornik velika sreča za naš narod, … da bi brez njega sploh ne mogli izhajati … Posebna radost me obide, kjerkoli ga vidim … Kaj mislite, milostiva, če bi ga ustrelil?

GRUDNOVKA: Kako?

KADIVEC: Oprostite, hotel sem le opomniti … Naposled je res: kaj se mu da očitati? Ničesar ne! Jaz mu želim vse najboljše. Na svojem mestu, mislim, da bi deloval zelo koristno … in … in tako dalje. Ali to je, ker ni na svojem mestu; in tako se bojim, da se popolnoma ne pokvari. So namreč ljudje, ki ga pohujšujejo. Zato bi bilo jako dobro zanj, da bi spremenil družbo.

GRUDNOVKA: V kakšnem oziru? Katero družbo mislite?

KADIVEC: Politično seveda, politično … V tem velikem razdoru namreč, ki je nastal tako nenadno, vrag vedi kako, sem jaz … – na tihem povedano – vseskoz na vaši strani. Zato bi jako želel, da bi tudi ta slepar, Gornik namreč, ne hodil po krivih potih … On je velika moč, zelo poraben človek, nenavadno poraben, milostiva, in jaz naravnost hrepenim, da ga pridobite zase.

GRUDNOVKA: Zalo poraben človek je …

KADIVEC: Glejte! – *Patetično.* Jaz vam ponudim svojo podporo, milostiva. Gornik se mora iztrgati tej slabi družbi, – tam ni mesta zanj, nikakor ne! Posebno je še treba gledati, da ne napravi kakih prenagljenih ljubezenskih zvez. To je za mladega človeka jako škodljivo …

GRUDNOVKA: Seveda je škodljivo … Verjemite mi, gospod Kadivec, da sem vam neizrečeno hvaležna za lepe nauke. Gotovo, Gornika je treba iztrgati. Kaj počne pri Grozdovih? Ali zahaja pogosto tja?

KADIVEC: Rečem vam! – – – Neprestano tiči tam. Pridem v sobo, se ogledam, – Gornik! … V salonu – Gornik! Za vsako mizo, na vsakem stolu, na stenah in na stropu, – to je strašno! … So sicer radikalna sredstva, ali nekaj sitnega je v njih …

GRUDNOVKA: In kaj je z njegovo ženitvijo?

OBRNITE LIST.

KADIVEC: Z njegovo ženitvijo ni nič, čisto nič, ne bo nikoli nič! – Smešno, tako mlad in naj bi se ženil. Zanj sploh ni kaj takega … Jaz mislim, da je bolj razpoložen na duševno stran … In pri Grozdovih še celo ne.

GRUDNOVKA: Imate prav, to bi res ne bilo primerno.

KADIVEC: Nikakor bi ne bilo primerno! – *Vstane.* Zelo me veseli, milostiva, da sem napravil svojo dolžnost, ter na ta način koristil … narodni stvari. Prepričan sem namreč, da bi bila velika nesreča za narod, če bi se tako imeniten in vpliven človek izgubil pri Grozdovih …

GRUDNOVKA: To se ne sme zgoditi, in se ne bo zgodilo, bodite preverjeni!

KADIVEC: Mislite?

GRUDNOVKA: Vsekakor. Narodova hvaležnost vam je zagotovljena. – Na svidenje!

KADIVEC: Klanjam se, milostiva. *Odide.*

1. RAZPRAVLJALNI ESEJ

MORALNA SPORNOST NOSILCEV DRUŽBENE MOČI

V komedijah *Revizor* in *Limonada slovenica* so nosilci družbene moči moralno sporni. Skušajte predstaviti družbene okoliščine na začetku vsake komedije in označiti nosilce družbene moči. Zakaj Hlestakov in Vasilij s svojim prihodom vznemirita nosilce družbene moči in kako se ti na njun prihod odzovejo? Primerjajte ravnanje Hlestakova in Vasilija, ko se znajdeta v središču političnih spletk. Kako bi komentirali konca obeh komedij?

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

2. RAZLAGALNI/INTERPRETATIVNI ESEJ

Ivan Cankar: Za narodov blagor (odlomek)
Ivan Cankar: Za narodov blagor. Ljubljana: DZS, 1997. 75–77.

Pogovor med Kadivcem in Grudnovko v petem prizoru drugega dejanja se ves čas vrti okoli Gornika. Ali bi znali predstaviti Gornika in opredeliti njegovo vlogo v komediji ter primerjati interese Kadivca in Helene, povezane z njim? Kdo od obeh dramskih likov v odlomku deluje bolj komično in zakaj? Kako Kadivčev obisk vpliva na Helenino delovanje v nadaljevanju drame? Naslovite odlomek tako, da boste poudarili Helenino vlogo v njem, in s pomočjo dramskega dogajanja komentirajte Helenino vlogo v celotni drami.

Pazite na jezik, zgradbo in slog svojega pisanja.
Esej naj obsega najmanj 700 besed.

Prazna stran

NASLOV IZBRANEGA ESEJA